

7 เทคนิคการปลูกและดูแลรักษา

พืชผักในฤดูฝน

พืชผักส่วนใหญ่สามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี แต่ในช่วงฤดูฝนซึ่งมีปริมาณน้ำมาก และความชื้นในอากาศสูง หากเกษตรกรวางแผนการผลิตและดูแลรักษาไม่ดี อาจทำให้ผลผลิตเสียหายได้ ดังนั้น ขอแนะนำ 7 เทคนิคการปลูกพืชผักให้เหมาะกับช่วงฤดูฝน ดังนี้

1 การเลือกชนิดพืชให้เหมาะสม

เป็นการเริ่มต้นที่สำคัญ ชนิดผักที่เหมาะสมสำหรับปลูกในฤดูฝน ได้แก่ ผักที่มีอายุการเก็บเกี่ยวสั้นกว่าพวกผักใบ เช่น กวางตุ้ง ผักบุ้งจีน ผักกาดหอม ผักตระกูลกะหล่ำ เช่น กะหล่ำปลี กะป๋วย ผักเถาเลื้อย เช่น ตำลึง ถั่วลิสงเตา ถั่วฝักยาว แตงร้าน ฟักทอง พริก พริก มะระ ผักยืนต้น เช่น ชะอม พริก มะเขือ เป็นต้น

5 การกำจัดวัชพืช

ฤดูฝนวัชพืชจะเจริญเติบโตได้ดีและเป็นอาศัยของโรคแมลงศัตรูพืช การหมั่นกำจัดวัชพืชนอกจากจะทำให้พืชเจริญเติบโตดีแล้วยังเป็นการลดแหล่งอาศัยของศัตรูพืช และทำให้แสงแดดส่องถึงพื้นดิน ช่วยลดความชื้น และทำให้การระบายอากาศในแปลงผักดีขึ้น

2 การเตรียมเมล็ดพันธุ์

ใช้เมล็ดพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้ หากเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ไม่เคลือบ ควรแช่เมล็ดพันธุ์ในน้ำอุ่น ประมาณ 50 องศาเซลเซียส นาน 30 นาที เพื่อกำจัดเชื้อโรคที่อาจติดมากับเมล็ดผัก

3 การเตรียมดิน

ในฤดูฝนดินมีการอุ้มน้ำมาก หากรากพืชแช่อยู่ในน้ำนาน จะทำให้ขาดอากาศและตายในที่สุด ดังนั้น พืชผักที่มีรากไม่ลึกมาก ควรยกแปลงให้สูงไม่ต่ำกว่า 30 เซนติเมตร หากเป็นพืชหัว ต้องยกสูงมากกว่า พร้อมทั้งเพิ่มปริมาณปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก มากกว่าเดิมเพื่อเพิ่มช่องว่างในดิน และใส่ปูนขาว อัตรา 100 - 200 กิโลกรัมต่อไร่ เพื่อลดความเป็นกรดของดิน

4 การจัดการแปลงปลูก

หาวัสดุคลุมแปลงเพื่อป้องกันเมื่อดินที่สร้างความเสียหายแก่ผิวหน้าดินและระบบรากพืช โดยเฉพาะพืชที่มีระบบรากตื้น การคลุมแปลงโดยใช้วัสดุที่หาได้ง่าย เช่น ฟางข้าว หญ้าแห้ง หรือใบไม้แห้ง นอกจากนี้จะช่วยลดแรงกระแทกของเม็ดฝนแล้ว ยังเป็นการควบคุมวัชพืชได้อีกทางหนึ่ง

6 การรดแปลงผักด้วยน้ำปูนใส

ช่วยให้ลำต้นมีความแข็งแรง และเพิ่มอัตราการรอดตาย จากโรคพืชที่เข้าทำลายได้

- การเตรียมน้ำปูนใส ทำได้โดยผสมปูนขาว 5 กิโลกรัมในน้ำ 20 ลิตร กวนให้เข้ากัน ทิ้งไว้ 1 คืนให้ตกตะกอน หลังจากนั้นนำน้ำปูนใส ที่ตกตะกอนแล้วผสมน้ำอัตรา 1 ต่อ 5 รดแปลงผักสลับที่ละ 2 - 3 ครั้ง

7 การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา

ป้องกันกำจัดเชื้อราอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย มีวิธีการดังนี้

- **คลุกเมล็ดพันธุ์** ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาชนิดผง คลุกเมล็ดในอัตรา 10 - 20 กรัมต่อเมล็ดพันธุ์ 1 กิโลกรัม เติมน้ำลงเล็กน้อย เพื่อช่วยให้เมล็ดเพื่อจับติดเมล็ดได้ดีขึ้น และนำเมล็ดพันธุ์ไปปลูกทันที
- **ผสมกับดินปลูก** ใช้ในรูปเชื้อสดที่ผลิตขยายบนเมล็ดธัญพืช 1 ส่วน ผสมกับรำข้าว 10 ส่วน และปุ๋ยหมักหรือ ปุ๋ยคอก 40 ส่วน (โดยน้ำหนัก) ผสมให้เข้ากัน พรนน้ำให้ชุ่ม ทิ้งไว้ในที่ร่ม 1 - 3 คืน เพื่อให้เชื้อราเจริญเติบโต จากนั้นนำไปคลุกเคล้ากับดินปลูกหรือรองก้นหลุม ประมาณ 1 กำมือต่อต้น หรือใช้โรยบริเวณโคนต้น หรือหว่านในแปลง ที่ปลูกพืชแล้ว อัตรา 50 - 100 กรัมต่อตารางเมตร

ข้อควรระวัง

หากเกิดภาวะฝนทิ้งช่วง เกษตรกรจำเป็นต้องให้น้ำแก่พืช อย่างสม่ำเสมอและเพียงพอ หากพืชขาดน้ำในช่วงนี้ เมื่อฝนตกลงมาอีกครั้งจะทำให้ผลผลิตเสียหาย โดยเฉพาะพืชผักที่รับประทานผลจะให้ผลแตก

กรมส่งเสริมการเกษตร โทร 55 ๑๖๖ หรือ 304 ๖๖๖๖๖๖ - กรุงเทพฯ 2566
สายด่วน 1686 หรือ 1688

ระยะการเจริญเติบโตของต้นข้าว

ระยะทางอก ถึงระยะกล้า

ต้นข้าวใช้อาหารที่สะสมในเมล็ดตั้งแต่ **ข้าวเริ่มงอก** จนถึงต้นกล้าอายุ **14-20 วัน**

ระยะกล้า

ต้นข้าวเริ่มดูดสารอาหารผ่านราก ต้องบำรุงด้วยปุ๋ยที่มีธาตุอาหารหลัก **NPK**

ระยะแตกกอ

หลังข้าวตั้งตัว **ควรใส่ปุ๋ยไนโตรเจน (N)** อีกครั้ง เพื่อให้ข้าวแตกหน่อใหม่แข็งแรง

ระยะทิวสร้างรวงอ่อน (กำเนิดช่อดอก)

ก่อนเก็บเกี่ยว **2 เดือน** ต้องบำรุงด้วยปุ๋ยไนโตรเจน (N) เพื่อรวงแข็งแรง มีเมล็ดมาก

ระยะทิวตั้งท้อง

บำรุงด้วยปุ๋ยไนโตรเจน (N) เพื่อช่วยการเจริญเติบโตของรวงข้าว

ระยะออกดอก

ช่วงนี้ **น้ำข้าวต้องมีน้ำอยู่ตลอด** เพื่อให้ต้นข้าวสร้างเมล็ดให้เต็ม

ระยะปลับปลิง หรือระยะเก็บเกี่ยว

เป็นระยะข้าวสุกแก่เต็มที่ สามารถเก็บเกี่ยวได้

เกร็ดความรู้ คู่ปฐพี

ปุ๋ยเคมี ไม่ใช่สารพิษ?

ปุ๋ยเคมีเป็นปัจจัยการผลิตพืช

ปุ๋ยเคมีช่วยเสริมธาตุอาหารบางธาตุที่ดินขาด แคลนินให้เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืชและ ต้องการผลการใช้ที่รวดเร็วให้ผลผลิตสูงและ คุณภาพดีรวมทั้งมีผลตอบแทนสูงด้วย และคง ระดับความอุดมสมบูรณ์ของดินไว้อย่างยั่งยืน

ความสงสัยเกี่ยวกับปุ๋ยเคมี

ปุ๋ยเคมีจัดอยู่ในวัสดุเคมีการเกษตร แต่ไม่มีการ ระบุในเชิงวิชาการว่า “เป็นสารพิษ” ปุ๋ยเคมีเป็น แหล่งของธาตุอาหารพืช ซึ่งพืชสามารถดูดไปใช้ ประโยชน์ได้ เป็นแบบเดียวกันกับที่มาจากปุ๋ย อินทรีย์ เพียงแต่ปุ๋ยเคมีสามารถปลดปล่อยธาตุ อาหารให้พืชนำไปใช้ได้อย่างรวดเร็ว

ไนเตรตในพืชผัก

ปริมาณไนเตรตในผักจะแตกต่างกันไปตามชนิด ของผักและวิธีการใส่ปุ๋ย การใช้ปุ๋ยไนโตรเจนอัตรา สูง ปลุกผักในที่มีความเข้มข้นของแสงต่ำและ ความชื้นในดินต่ำผักจะสะสมไนเตรตมาก เนื่องจากไนเตรตไอออนถูกรีดิวซ์ด้วยเอนไซม์ ไนเตรตรีดักเทสได้น้อย จึงสะสมในส่วนต่างๆ ของพืช โดยผักชนิดเดียวกันมีการสะสมไนเตรต ในส่วนต่างๆ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ก้านใบ>แผ่นใบ>ลำต้น>ราก>ดอก>หัว>ผล>เมล็ด

การจัดการด้านปุ๋ย

การปรับปรุงวิธีการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมจะช่วยลด ปริมาณไนเตรตในผักกินใบให้อยู่ในระดับที่ ปลอดภัย ดังนี้

1. นำผลการวิเคราะห์ปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน มากำหนดอัตราปุ๋ยไนโตรเจนที่เหมาะสม
2. งดการใส่ปุ๋ยไนโตรเจนประมาณหนึ่งสัปดาห์ ก่อนการเก็บเกี่ยว
3. ให้พืชได้รับธาตุโมลิบดีนัมและเหล็กอย่าง เพียงพอ เนื่องจากสองธาตุนี้มีบทบาทสำคัญใน การทำงานของเอนไซม์ไนเตรตรีดักเทส ช่วยลด การตกค้างของไนเตรต

พริกเต๋อยไก่

- ✔ ทรงพุ่มใหญ่ ผลดก
- ✔ ผลสีขาวเหลืองอมส้ม
- ✔ ผลยาว 5-7 ซม. ลักษณะคล้ายเต๋อยไก่
- ✔ รสเผ็ดจัด กลิ่นหอม

วิธีการปลูก

- ยกร่องให้มีความสูงประมาณ 15-30 ซม. ป้องกันน้ำท่วมขัง
- ระยะปลูก 1 x 1 ม. (1,600 ต้น/ไร่) รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอก 30 กรัม
- เมื่อต้นกล้าอายุ 4 สัปดาห์ ย้ายปลูกในแปลงที่เตรียมไว้
- หลังย้ายปลูก 1-2 สัปดาห์ ให้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 ร่วมกับสูตร 15-0-0 อัตราส่วน 1:1 ต้นละ 1/2 ช้อนแกง ทุก 2 สัปดาห์ จนกระทั่งพริกเริ่มออกดอก (เพิ่มปริมาณปุ๋ยตามอายุต้นพริก)
- ระยะออกดอก ใช้ปุ๋ยสูตร 8-24-24 ปริมาณ 2 ช้อนแกงทุก 2 สัปดาห์
- เริ่มติดผลใช้ปุ๋ยสูตร 13- 3-21 เพื่อบำรุงผลให้มีความสมบูรณ์และมีขนาดใหญ่
- หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตทุกครั้งให้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 ร่วมกับสูตร 15-0-0 อัตราส่วน 1:1 ต้นละ 2 ช้อนแกง

การเก็บเกี่ยว

เริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิต 70 - 90 วัน หลังย้ายปลูก
อายุการให้ผลผลิตยาว 1-2 ปี

เกร็ดน่ารู้

ควรเด็ดยอดต้นกล้าพริก เมื่ออายุ 3-4 สัปดาห์ หรือก่อนย้ายลงแปลงปลูก เพื่อให้ต้นพริกแตกกิ่งเป็นพุ่มใหญ่

ทำการเกษตรแบบไหน

ใครมีสิทธิ์ขึ้นทะเบียนเกษตรกร?

เงื่อนไขการขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร

- **บุคคลธรรมดา** ที่ประกอบการเกษตร หรือเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในผลผลิต โดยมีผู้แทนมาขึ้นทะเบียนในนามครัวเรือนได้เพียง 1 คน
- **นิติบุคคล** ที่มีวัตถุประสงค์ในการประกอบการเกษตร สามารถมอบอำนาจให้ผู้แทนเป็นผู้ขอขึ้นทะเบียนได้
- ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรต้อง **บรรลุนิติภาวะ และมีสัญชาติไทย**

ทำการเกษตรใน พื้นที่ตนเองหรือ ไม่ใช่พื้นที่ตนเอง (เช่าที่ดิน/ให้ทำฟรี)

ผู้ลงทุนในการผลิต และเป็น ผู้มีกรรมสิทธิ์
ในผลผลิตนั้น มีสิทธิ์ขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้

ทำการเกษตรโดย ว่าจ้างผู้อื่นทำแทน

ผู้ว่าจ้างต้องเป็นผู้ลงทุนในการผลิตทั้งหมด
และจ้างผู้อื่นมาทำการเกษตร
โดย ผู้ว่าจ้างมีสิทธิ์ขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้
เพราะเป็นผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในผลผลิต

ทำการเกษตรโดย ร่วมกันทำ/ร่วมกันลงทุน

กรณีนี้ให้ เป็นไปตามการตกลงกัน
ว่าผู้ใดจะเป็นผู้มาขึ้นทะเบียนเกษตรกร